

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ В. О. СУХОМЛИНСЬКОГО
Педагогічний факультет
Кафедра початкової та дошкільної освіти

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор із науково-педагогічної
роботи **Н. В. Михальченко**

30 серпня 2023 р.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ ГУВЕРНЕРА

Ступінь бакалавр
Галузь знань: 01 Освіта/ Педагогіка
Спеціальність 013 Початкова освіта
Освітньо-професійна програма Початкова освіта

2023 – 2024 навчальний рік

В. О. Сухомлинського

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: Лісовська Тетяна Адамівна, доцент кафедри початкової та дошкільної освіти, кандидат педагогічних наук, доцент.

Програму схвалено на засіданні кафедри початкової та дошкільної освіти
Протокол 1 від «29» серпня 2023 року №1

Завідувач кафедри
початкової та дошкільної освіти _____ (Якименко С.І.)

Програму погоджено навчально-методичною комісією педагогічного факультету

Протокол від «29» серпня 2023 року № 1
Голова навчально-методичної комісії (Хрящевська Л.М.)

Програму погоджено навчально-методичною радою університету

Протокол від «30» серпня 2023 року № 12
Голова навчально-методичної комісії університету ()

АНОТАЦІЯ

Програма вивчення варіативної навчальної дисципліни «**ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ ГУВЕРНЕРА**» складена Лісовською Т.А. відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів спеціальності 013 Початкова освіта.

Програма спрямована ознайомити студентів з теоретичними, методичними та правовими основами, метою, змістом та особливостями діяльності гувернера, специфікою освітньо-виховної роботи гувернера в сім'ї, на основі активізації, узагальнення, систематизації та інтеграції набутих раніше у ході вивчення інших навчальних дисциплін знань, умінь і навичок формування професійних компетенцій і компетентностей гувернера з метою їх ефективного використання у процесі виконання професійних обов'язків гувернера.

Ключові слова:

Гувернер, технології роботи гувернера, технології гувернерської системи виховання й навчання, формування гувернерських професійно-педагогічних компетенцій, домашня освіта, урок, екскурсія, позаурочний, спілкування.

ABSTRACT

The study program of the variable educational discipline «**TECHNOLOGY OF GOVERNOR WORK**». in accordance with the educational and professional training program for bachelors in the specialty 013 Primary education.

The program aims to acquaint students with the theoretical, methodological and legal foundations, purpose, content and features

activities of the governor, the specifics of the educational work of the governor in the family, based on the activation, generalization, systematization and integration of the knowledge, skills and abilities acquired earlier during the study of other educational disciplines, the formation of professional competences and competences of the governor with the aim of their effective use in the implementation process professional duties of the governor.

Key words:

Governor, technologies of the governor's work, technologies of the governor's education and training system, formation of the governor's professional and pedagogical competencies, home education, lesson, excursion, extracurricular, communication.

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «ТЕХНОЛОГІЇ РОБОТИ ГУВЕРНЕРА» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки магістра напрямку 013 Початкова освіта.

Предметом навчальної програми є виникнення та розвиток гувернерства в Україні, гувернерська система навчання та виховання.

Міждисциплінарні зв'язки: дисципліна тісно пов'язана з педагогікою, віковою та педагогічною психологією, дитячою психологією, соціальною педагогікою, колекційною педагогікою, методиками навчання дітей дошкільного та молодшого шкільного віку.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою є ознайомлення студентів із генезою виникнення та розвитку гувернерства в Україні, забезпечення професійної компетентності студентів у сфері соціальної роботи з дітьми і дорослими.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни є:

- ознайомлення студентів з етапами розвитку гувернерства, починаючи від його витоків і завершуючи специфікою сьогодення.
- ознайомлення з життєтворчістю педагогів та вчених, які відомі як видатні гувернери.
- вивчення і аналіз гувернерських виховних і навчальних систем.
- Ознайомлення студентів з особливостями соціально-педагогічної роботи гувернера в сім'ї, з дітьми різних вікових груп, з методиками підготовки дитини до школи, методиками індивідуального виховання.
- опанування формами та методами педагогічної роботи гувернера в сім'ї.

Навчальна дисципліна складається з 6 кредитів. 180 год.

Очікувані результати навчання:

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні:

Знати:

- чинники відновлення професії «гувернер» в соціальному середовищі сучасної України;
- законодавчу базу діяльності гувернера в родині;
- світовий досвід становлення, розвитку традиційної системи домашнього виховання;
- вміння та навички, які необхідні для професійної діяльності;
- технологію вивчення особистості дитини, членів родини, оточуючого середовища, батьків.

вміти:

- використовувати наукові методи дослідження в діяльності гувернера;
- визначати стиль поведінки, взаємовідносин, можливостей коригування батьківського піклування;
- підготувати та організувати проведення першого знайомства, адаптаційного періоду соціального гувернера в сім'ї;
- використовувати комплексні ігрові методики в процесі виховання та коригування особистісного росту дитини;
- виявляти виховний рівень життєдіяльності родини;
- розробляти сценарії сімейних свят;
- виявляти здатність дитини до навчання в школі, сім'ї.

Курс «Технології роботи гувернера» спрямований на формування у студентів таких професійних компетентностей:

Програмні результати навчання:

ПРН -5 Знати методичні системи навчання учнів освітніх галузей, визначених Державним стандартом початкової загальної освіти.

ПРН - 8 Вміння володіти методиками вивчення індивідуальних особливостей перебігу пізнавальних процесів учнів та їх врахування в освітньому процесі.

ПРН - 10 Здатність моделювати процес навчання учнів початкової школи з певного предмету: розробляти проекти уроків та / або їх фрагменти, методику роботи над окремими видами завдань.

1. 3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студент оволодіває такими компетентностями:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійно-педагогічній діяльності у галузі початкової освіти.

I. Загальнопредметні:

ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у професійно-педагогічній діяльності у галузі початкової освіти.

ЗК-2. Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, спілкування із представниками інших професійних груп різного рівня (*соціальна компетентність*).

ЗК-4. Здатність до прийняття ефективних рішень у професійній діяльності та відповідального ставлення до обов'язків, мотивування людей до досягнення спільної мети (*лідерська компетентність*).

ЗК-5. Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (*підприємницька компетентність*).

ЗК-6. Здатність використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК-7. Здатність спілкуватися державною (за потреби – іншою) мовою усно та письмово.

II. Фахові:

СК-1. Мовно-комунікативна компетентність.

1.1. Здатність забезпечувати здобуття учнями освіти державною мовою.

1.2. Здатність формувати і розвивати мовно-комунікативні уміння та навички учнів.

СК-2. Предметно-методична компетентність.

2.1. Здатність здійснювати аналіз нормативних документів, що регламентують початкову освіту; та реалізовувати на практиці цілі і завдання навчання предмета / освітньої галузі відповідно до Державного стандарту початкової освіти.

2.2. Здатність моделювати зміст навчання відповідно до обов'язкових результатів навчання учнів.

2.3. Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності.

2.4. Здатність здійснювати інтегроване навчання.

2.5. Здатність добирати і використовувати сучасні та ефективні методики і технології навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-3. Інформаційно-цифрова компетентність.

3.1. Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею у професійній діяльності.

3.2. Здатність ефективно використовувати наявні електронні ресурси та цифрові технології в освітньому процесі.

СК-4. Психологічна компетентність.

4.1. Здатність визначати і враховувати в освітньому процесі вікові та інші індивідуальні особливості учнів.

4.2. Здатність використовувати стратегії роботи з учнями, які сприяють розвитку їхньої позитивної самооцінки, Я-ідентичності.

4.3. Здатність формувати мотивацію учнів та організовувати їхню пізнавальну діяльність.

4.4. Здатність формувати спільноту учнів, у якій кожен буде відчувати себе її частиною.

СК-5. Емоційно-етична компетентність.

5.1. Здатність усвідомлювати особисті відчуття, почуття та емоції, потреби, керувати власними емоційними станами.

5.2. Здатність конструктивно та безпечно взаємодіяти з учасниками освітнього процесу.

5.3. Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі.

5.4. Здатність до ефективного використання виховного потенціалу уроків та інших видів занять; формування навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки, поваги та толерантного ставлення до інших, до попередження та протидії булінгу.

СК-6. Компетентність педагогічного партнерства.

6.1. Здатність до суб'єкт-суб'єктної (рівноправної та особистісно-зорієнтованої) взаємодії з учнями в освітньому процесі.

6.2. Здатність залучати батьків до освітнього процесу на засадах партнерства.

6.3. Здатність працювати в команді із залученими фахівцями, асистентами вчителя для надання додаткової підтримки особам з особливими освітніми потребами.

СК-7. Інклюзивна компетентність.

7.1. Здатність створювати умови, що забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища.

7.2. Здатність до педагогічної підтримки осіб з особливими освітніми потребами.

7.3. Здатність забезпечувати в інклюзивному освітньому середовищі сприятливі умови для кожного учня, залежно від його індивідуальних потреб, можливостей, здібностей та інтересів.

СК-8. Здоров'язбережувальна компетентність.

8.1. Здатність організувати безпечне освітнє середовище, використовувати здоров'язбережувальні технології під час освітнього процесу.

8.2. Здатність здійснювати профілактично-просвітницьку роботу з учнями та іншими учасниками освітнього процесу щодо безпеки життєдіяльності, санітарії та гігієни.

8.3. Здатність формувати в учнів культуру здорового та безпечного життя.

8.4. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я під час професійної діяльності.

8.5. Надавати домедичну допомогу учасникам освітнього процесу.

СК-9. Проєктувальна компетентність. Здатність проєктувати осередки навчання, виховання і розвитку учнів.

СК-10. Прогностична компетентність.

10.1. Здатність прогнозувати результати освітнього процесу.

10.2. Здатність планувати освітній процес.

СК-11. Організаційна компетентність.

11.1. Здатність організовувати процес навчання, виховання і розвитку учнів.

11.2. Здатність організовувати різні види і форми навчальної та пізнавальної діяльності учнів.

СК-12. Оцінювально-аналітична компетентність.

12.1. Здатність оцінювати результати навчання учнів.

12.2. Здатність аналізувати результати навчання учнів.

12.3. Здатність забезпечувати самооцінювання та взаємооцінювання результатів навчання учнів.

СК-13. Інноваційна компетентність.

13.1. Здатність застосовувати наукові методи пізнання в освітньому процесі.

13.2. Здатність використовувати інновації у професійній діяльності.

13.3. Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності.

СК-14. Здатність до навчання впродовж життя. Здатність визначати умови та ресурси професійного розвитку упродовж життя.

СК-15. Рефлексивна компетентність.

15.1. Здатність здійснювати моніторинг власної педагогічної діяльності і визначати індивідуальні професійні потреби.

15.2. Здатність до рефлексії та коригування освітнього процесу на основі врахування індивідуальних і вікових особливостей, навчальних досягнень здобувачів початкової освіти.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 180 годин / 6 кредити ECTS.

Тема 1. Генезис і розвиток гувернерства як системи формування особистості в умовах альтернативної освіти .

Тема 2. Відродження інституту гувернерства як суспільно необхідного соціально-педагогічного явища в Україні

Тема 3 Педагогічний комплекс умов підготовки в Україні гувернерів для сучасних потреб домашнього навчання і виховання дитини.

Тема 4. Зміст і методика навчально-виховної діяльності соціального гувернера.

Тема 5. Особливості взаємодії соціального гувернера з батьками вихованців

Тема 6. Проблеми психологічної адаптації гувернера в сім'ї

Тема 7 Законодавча база діяльності гувернера

Тема 8 Охорона праці. Безпека гувернера і дитини.

Тема 9. Сучасні прогресивні методики вивчення дисциплін.

Тема 10. Особливості роботи гувернера з дітьми різних вікових категорій

Тема 11. Професійно значимі та особистісні риси гувернера

Тема 12. Профілактика професійного вигорання гувернера.

3. Рекомендована література:

Базова:

1. Кобилянська Л.І. Гувернерство як предмет науково-педагогічного аналізу. II Вісник Львівського ун-ту. 2012. Вип. 28. С. 91-99.
2. 5. Лисенко Н.В., Кирста Н.Р. Педагогіка українського дошкілля: У 2 частинах : Навчальний посібник. К.: Вища школа, 2006. Ч. 1. 302 с.
3. Маценко Л.М. Методика роботи гувернера : навчально-методичний посібник для підготовки фахівців напряму 0101 – «Педагогічна освіта» зі спеціальності 6.010103 «Соціальна педагогіка». К. : ДАКККіМ, 2010. 242с.
4. Савельєва Н.М. Методика роботи гувернера: Навчально-методичний посібник для самостійної роботи студентів. Полтава, 2004. 96 с.
5. Сарапулова Є.Г. Психолого-педагогічні основи навчально-виховної діяльності гувернера : монографія. К. : МАУП, 2003. 264 с.
6. Сучасні педагогічні технології підготовки майбутніх гувернерів. Л.І Кобилянська - Чернівці: Чернівецький національний університет, 2012.
7. Технологія роботи соціального гувернера: Навчальний посібник / В.І. Леонова. – Одеса: видавець Букаєв Вадим Вікторович, 2017. 244 с.
8. Сарапулова Є. Психолого-педагогічні основи навчально-виховної діяльності гувернера. Київ : МАУП, 2003. 262 с.

Додаткова:

1. Гайдукевич В. І. Методичні матеріали щодо забезпечення самостійної роботи студентів із дисципліни “Основи соціального гувернерства”. К. : Персонал, 2010. 41 с
2. Методичні рекомендації до Програми виховання і навчання дітей від двох до семи років «Дитина» / наук. кер. проекту В.О.Огнев’юк, К.І.Волинець; наук. кер. програмою: О.В.Проскура, Л.П.Кочина, В.У.Кузьменко, Н.В.Кудикіна; авт. кол.: Г.В.Беленька та ін. / Мін. осв. і наук., мол. спорту України. Київ. ун-т ім.Б. Грінченка. 3-є вид., доопр. та доп. К.: Київ. ун-т ім.Б.Грінченка, 2012. 400 с.
3. Верхоляк М.Р. Теоретико-методичні засади навчально-виховної діяльності соціального гувернера : навч.-метод. посіб. Львів : «Растр-7», 2018. 188 с.
4. Верхоляк М. Р. Особливості роботи соціального гувернера з обдарованими дітьми. Матеріали звітних наукових конференцій факультету педагогічної освіти. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2021. Вип. 6. С. 115-118. URL:https://pedcollege.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/03/Verkholiak-M.-R._posibnyk.pdf
5. Леонова В.І. Технологія роботи соціального гувернера: навч.посіб. Одеса, 2017. 244 с.
6. Трубавіна І. Етика соціально-педагогічної роботи з сім’єю. Київ, 2001. 70 с.

Інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України імені В.В. Вернадського URL:<http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Державна науково-педагогічна бібліотека України ім. В. О. Сухомлинського www.dnrb.gov.ua/
3. Бібліотека українських підручників URL: <http://pidruchniki.ws/>
3. Библиотека Гумер <http://www.gumer.info/>
4. Шароватова О. П. Гувернерство як соціально-педагогічна проблема — Портал современных педагогических ресурсов URL: intellect-invest.org.ua/rus/pedagog_editions_emagazine_pedagogical_science_arhiv_pn_n1_2008_st_27/?print 7/7
5. Діти – батьки – сім’я. Практична психологія та соціальна робота. 2005. № 4. URL: https://childfund.org.ua/Uploads/Files/books_pdf/Dity_BatkySimia_Vyp4.pdf
6. Леонова В. І. Технологія роботи соціального гувернера : навч. посіб. Одеса, 2007. 244 с. URL: <http://dSPACE.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/652/1/%D0%BF%D0%BE%D1%81%D1%96%D0%B1%D0%BD%D0%B8%D0%BA%20%D0%9B%D0%B5%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%20%D0%92.%D0%86>

7. Прибора Т. Особливості роботи соціального гувернера з тривожними дітьми. Наукові записки. № 97. С. 230–235. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/53036448.pdf>